

Vergaderjaar 2008–2009

21501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 341

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 juni 2009

Op 22 en 23 juni a.s. vindt in Luxemburg de vijfde vergadering plaats van de Raad van Ministers voor Landbouw en Visserij van de Europese Unie (EU) onder Tsjechisch voorzitterschap. In deze brief informeer ik u over de onderwerpen die op de agenda staan en de Nederlandse inzet daarbij. Het is mogelijk dat er nog onderwerpen aan de agenda worden toegevoegd, of juist worden uitgesteld tot een volgende vergadering.

Als eerste zal de Raad spreken over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Daarna zal de Raad ingaan op de Commissie-mededeling over de Kwaliteit van Agrarische Producten. Vervolgens zal de Commissie-mededeling over de herziening van het *Less Favoured Areas Scheme (LFA's)* aan de orde komen. De Raad zal mogelijk spreken over het Lidmaatschap van de Europese Gemeenschap bij de Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding (OIV) en het Raadsvoorstel over levering van voedsel aan de minstbedeelden. Daarna zal het Commissievoorstel over het beschermen van dieren bij het doden aan de orde komen.

Na de landbouwpunten zal de Raad verder gaan met een drietal visserijonderwerpen, te weten: de Commissie-mededeling over duurzame ontwikkeling van aquacultuur, de herziening van de controleverordening en de vismogelijkheden 2010.

Onder het agendapunt «diversen» zal op verzoek van de Commissie het «Actieplan 2006–2008 voor vereenvoudiging in het Gemeenschappelijk Visserijbeleid» aan bod komen. Tevens zal op mijn verzoek de relatie tussen landbouw en klimaat, zoals deze tijdens CSD-17 is bevestigd, aan de orde komen.

De volgende onderwerpen zullen als A-punt worden behandeld: toelating danwel uitsluiting van een zevental gewasbeschermingsmiddelen; het intrekken van de richtlijnen aangaande het beheersen van de San José

schildluis en de anjerbladroller en de verordening over nieuwe levensmiddelen (*novel foods*).

Toekomst Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

(Aanname van Raadsconclusies)
COM (2009) 10713

De Raad zal spreken over de langere termijn toekomst van het GLB. Naar aanleiding van de discussie tijdens de informele Landbouwwraad van 2 juni jl. in Brno heeft het voorzitterschap de intentie om de Raad conclusies aan te laten nemen.

Hoewel ik niet overtuigd ben van de noodzaak van Raadsconclusies, kan ik er mee instemmen als deze aansluiten bij de kabinetsstandpunten over de *health check* (TK 28 625 nr. 54 en nr. 59), de houtskoolschets (TK 28 625 nr. 60) en de EU-begrotingsevaluatie (TK 22 112 nr. 634). Bovendien mogen de conclusies niet vooruitlopen op de discussie over de begrotingsherziening en de Financiële Perspectieven 2014–2020. De discussie in Brno had immers betrekking op de inhoud van het toekomstige beleid en niet op de financiering ervan.

Commissiemededeling Kwaliteit Agrarische Producten

(Aanname van Raadsconclusies)
COM (2009) 10722

Het Voorzitterschap legt aan de Raad een aantal Raadsconclusies voor over de Mededeling van de Commissie over de kwaliteit van agrarische producten, die zij op 28 mei jl. heeft gepresenteerd. De Commissie wil het kwaliteitsbeleid voor landbouwproducten vereenvoudigen en harmoniseren. De Commissie is sterk gericht op informatievoorziening via etikettering en certificering. Dit is één van de manieren waarop de consument noodzakelijke basisinformatie over voedsel gegeven kan worden.

Ik ben blij met de aandacht voor voedselkwaliteit. Voor mij bestaat voedselkwaliteit echter uit meer dan handelsnormen en naamsbescherming. Ik vind het belangrijk dat de productie van voedsel verder verduurzaamt en gezonder wordt. In 2050 zal de wereld zo'n 9,5 miljard consumenten hebben. Er ligt dus een enorme uitdaging om te komen tot voedselproductie die niet alleen voldoende is en voor iedereen toegankelijk, maar die bovenal ook van hoge kwaliteit en duurzaam is. Dat wil zeggen: geproduceerd met respect voor mens, milieu en dier. Daarom zet Nederland in op het stimuleren van een duurzame en gezonde voedselproductie én consumptie. Het vraagt om een ketenaanpak, waarbij producenten, verwerkers, handelaren/verkopers en overheid, de handen ineen slaan om de consument te stimuleren deze producten te kopen. Alle partijen in de keten hebben een eigen verantwoordelijkheid. Tevens zet ik in op een betere borging van de kwaliteit van landbouwproducten, zonder dat dit gepaard gaat met substantiële extra kosten of lasten. Ik ondersteun de Commissie in de voorstellen om te komen tot vereenvoudiging en harmonisering van het kwaliteitsbeleid. Ik ben immers sterk voorstander van het bevorderen van de marktconformiteit en het beperken van de handelsbelemmeringen.

Commissiemededeling over Less Favoured Areas

(Aanname Raadsconclusies)
COM (2009) 8858

De Raad zal spreken over het communautaire beleid voor probleemgebieden (*Less Favoured Areas* – LFA). Op basis van de recente Mededeling van de Commissie over de (deel)herziening van het communautaire beleid voor probleemgebieden heeft het voorzitterschap de intentie om de Raad conclusies aan te laten nemen. Deze conclusies heeft het voorzitterschap gebaseerd op de recente discussies over deze Mededeling.

De Commissie heeft tijdens de Landbouw- en Visserijraad van april haar Mededeling over de (deel)herziening van het communautaire beleid voor probleemgebieden (*Less Favoured Areas*) gepresenteerd. Sinds de start in 1975 van de LFA-regeling is het doel van dit probleemgebiedenbeleid de landbouw te continueren in gebieden die hiervoor niet optimaal zijn. Sinds 2000 is de regeling een onderdeel geworden van de plattelandsverordening en daarmee van de tweede pijler van het GLB. In de huidige plattelandsverordening voor de periode 2007–2013 valt de LFA-regeling onder as 2: «verbetering van het milieu en het platteland». De regeling voorziet in directe inkomenssteun aan boeren, zodat de landbouw ondanks de nadelige productieomstandigheden (die vaak juist de grote landschappelijke of ecologische waarde van het gebied bepalen) behouden blijft. De plattelandsverordening biedt de lidstaten de mogelijkheid om op basis van vier hoofdcriteria gebieden aan te wijzen. Nederland heeft op dit moment ca. 233 000 ha aangewezen als gebieden met specifieke handicaps. Nederland heeft voor haar eigen gebieden een onderverdeling gemaakt naar vijf categorieën: diepveenweidegebieden, kleinschalige zandlandschappen, beekdalen en overstromingsgebieden, uiterwaarden en hellingen.

De Europese Commissie is van plan om de criteria voor de aanwijzing en begrenzing van één van de vier hoofdcategorieën te herzien. Het betreft de categorie «andere probleemgebieden». De voorgenomen herziening is ingegeven door het verzoek daartoe van de Europese Rekenkamer uit 2003. Eén van de gronden op basis waarvan lidstaten deze gebieden kunnen aanwijzen zijn sociaal-economische factoren. De Commissie wil nu duidelijkere fysieke criteria introduceren zoals klimaat, bodem, wateroverlast of -tekort ter vervanging van de sociaal-economische factoren. Haar overwegingen heeft de Commissie toegelicht in de Mededeling, waarbij zij zich onder meer heeft gebaseerd op een in 2007 gestart onderzoek en gesprekken met lidstaten.

Ik onderschrijf de wens van de Commissie om de criteria voor het aanwijzen van LFA-gebieden in de categorie «andere probleemgebieden» aan te scherpen. Een aanscherping van de begrenzing kan er toe bijdragen dat het aantal gebieden en/of hectares dat als LFA-gebied aangewezen kan worden, duidelijker wordt gekoppeld aan fysieke criteria. De verwachte ideeën voor wijziging raken het huidige beleid in Nederland niet direct omdat Nederland nu geen gebruik maakt van de categorie gebieden waar de Commissiemededeling betrekking op heeft. Wel kunnen zij in de toekomst meer beleidsruimte geven. Ik heb dan ook geen bezwaren tegen de voorgestelde Raadsconclusies. Zoals ik reeds aangaf zal ik tegelijkertijd blijven aandringen op een benaming van het LFA-beleid die de maatschappelijk waardevolle betekenis van deze gebieden benadrukt.

Lidmaatschap van de Europese Gemeenschap bij de Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding (OIV) (mogelijk)

(Politiek akkoord)
COM(2008) 577

Mogelijk zal de Raad trachten een politiek akkoord te bereiken over het verzoek van de Commissie om haar te mandateren om onderhandelingen te starten over een eigenstandig lidmaatschap van de Europese Gemeenschap (EG) van de Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding (OIV). De Raad discussieerde in januari 2009 voor de laatste keer over dit dossier.

De Commissie streeft naar zelfstandig lidmaatschap van de EG van de Internationale OIV. De Commissie zal daarom de Raad verzoeken haar te mandateren onderhandelingen te starten over een eigenstandig lidmaatschap van de Europese Gemeenschap van het OIV. Het OIV is een intergouvernementele, wetenschappelijke en technische organisatie die zich onder andere ten doel heeft gesteld bij te dragen aan het harmoniseren van bestaande normen en het opstellen van nieuwe internationale normen op het gebied van oenologische procedés. Met de nieuwe gemeenschappelijke marktordening wijn is het OIV een belangrijke rol toegekend als primair referentieorgaan voor de Commissie bij het beoordelen van nieuwe praktijken van wijnbereiding in de EU. Verder dienen de door het OIV aanbevolen analysemethoden te worden gebruikt. Op dit moment zijn de meeste lidstaten zelf lid van het OIV. De Gemeenschap heeft exclusieve bevoegdheid op het gebied van regelgeving in de wijnsector, en vrijwel alle terreinen waarop het OIV actief is vallen onder de bevoegdheid van de Gemeenschap (waar onder de oenologische praktijken). Daarom is het gepast dat de Gemeenschap zelfstandig lid wordt van deze organisatie naast de lidstaten. Ik ondersteun dan ook het Commissievoorstel.

Raadsvoorstel levering voedsel aan de minstbedeelden (mogelijk)

(Politiek akkoord)
COM (2009) 13195

Mogelijk zal de Raad trachten een politiek akkoord te bereiken over het wijzigingsvoorstel voor de regeling voor de levering van voedsel aan de minstbedeelden. Commissaris Fischer Boel heeft dit voorstel gepresenteerd tijdens de Landbouwrapport in september. In november 2008 discussieerde de Raad voor het laatst over dit dossier en bleek er een blokkerende minderheid te zijn tegen het voorstel van de Commissie. Op dit moment is het nog niet duidelijk of het voorzitterschap dit dossier daadwerkelijk zal agenderen.

De huidige regeling dateert van 20 jaar geleden en maakt het mogelijk goederen uit interventievoorraden onder minstbedeelden te verdelen. Omdat interventievoorraden niet of nauwelijks meer bestaan, heeft de Raad enkele jaren geleden ook ingestemd met de aankoop van producten op de markt. De kosten van de huidige regeling vallen geheel onder de communautaire landbouwbegroting. De regeling is facultatief. Een negental lidstaten, waaronder Nederland, maakt geen gebruik van de geboden mogelijkheid. De Commissie wil de regeling aanpassen aan de sterk veranderde omstandigheden. Zij stelt voor om lidstaten geld te geven om op de markt voedsel aan te kopen voor minstbedeelden. De Commissie stelt voor dat lidstaten die van het nieuwe programma gebruikmaken, worden verplicht hun nationale voedselhulpprogramma te cofinancieren met nationale middelen.

De voorgestelde cofinancieringspercentages variëren van 15% voor de

armere tot 25% voor de rijkere lidstaten. Verder zal de Commissie strengere eisen gaan stellen aan de lidstaten voor de implementatie en de controle van de nationale programma's.

Nederland heeft zich altijd tegen deze regeling verzet, omdat eventuele voedselhulp aan minstbesteden geen zaak voor de EU is, maar van de lidstaten. Het betreft sociaal beleid dat al dan niet in een lidstaat tot bepaalde specifieke maatregelen (en bijbehorende nationale financiering) leidt. Zo er op communautair niveau al actie geboden is op dit terrein, behoort een dergelijk programma naar mijn oordeel niet thuis in het gemoderniseerde GLB dat Nederland voor ogen heeft. Het feit dat de Commissie nu een bescheiden nationale cofinanciering voorstelt, doet daar niets aan af.

Commissievoorstel voor het beschermen van dieren bij het doden

*(Politiek akkoord)
COM(2009) 10723*

De Europese Commissie heeft op 18 september jl. een voorstel uitgebracht voor een verordening over de bescherming van dieren tijdens het doden. Het voorstel betreft een verordening en dient ter vervanging van de bestaande richtlijn 93/119/EG over de bescherming van dieren bij het slachten en doden. De Raad zal op basis van het voorliggende voorstel van het Voorzitterschap trachten een politiek akkoord te bereiken. Het voorstel tracht de omstandigheden bij het slachten of doden van dieren te verbeteren en een humane behandeling te garanderen binnen de EU. De centrale verplichting in het voorstel is om dieren te bedwelmen voorafgaand aan het doden. Het voorstel harmoniseert een aantal bedwelmingsmethoden die sinds 1993 op de markt zijn gekomen.

Door middel van een actieve inbreng heeft Nederland gezorgd voor verdere verbeteringen in het oorspronkelijke Commissievoorstel. Het voorliggende voorstel biedt hierdoor betere garanties voor dierenwelzijn en betere controlemogelijkheden voor de VWA. Hiermee is voldaan aan de toezegging aan uw Kamer om gegevens uit het onderzoek te gebruiken bij de herziening en is een in het BNC-fiche gesignaleerd zorgpunt weggenomen. Bovendien bevat het voorstel nieuwere bedwelmingsmethoden inclusief bijhorende gebruiksvoorschriften. Hiermee heb ik uitvoering gegeven aan een toezegging uit de Nota Dierenwelzijn.

De voor mij twee belangrijkste aandachtspunten zijn de uitfasering van het elektrisch waterbad voor het bedwelmen van pluimvee op Europees niveau en de mogelijkheid om nationaal strengere maatregelen te nemen. Ik heb in mijn brief van 29 april aan uw Kamer aangegeven dat Nederland in het Raadstraject pleit voor uitfasering van het huidige elektrisch waterbad. In deze brief is aangegeven dat in deze herziening een Europees verbod niet op voldoende steun kan rekenen van andere lidstaten. Als compromis is in het voorstel opgenomen dat de Commissie een rapport uitbrengt waarin de diverse bedwelmingsmethoden voor pluimvee worden geëvalueerd, in het bijzonder de huidige toepassing van het elektrisch waterbad. Dit is het meest haalbare resultaat. Ik heb op 10 juni gesproken met Commissaris Vassiliou en afgesproken dat de Nederlandse positie over het waterbad ter sprake wordt gebracht in de Raad. De mogelijkheid om nationaal strengere maatregelen te nemen, is het grootste discussiepunt tussen de lidstaten. Ik wil in ieder geval dat het voorstel ruimte biedt om voor de bedwelmingsmethoden nationaal strengere maatregelen te nemen. Dit is bijvoorbeeld nodig om in Nederland een verbod op het waterbad mogelijk te maken. Na een stevige Nederlandse inzet lijkt het voorliggende voorstel hier ruimte voor te bieden. In

de Raad zal ik proberen zeker te stellen dat het voorstel inderdaad de ruimte biedt die nodig is om in Nederland het elektrische waterbad te kunnen verbieden.

Mededeling van de Commissie aan Raad en Parlement over duurzame ontwikkeling van de aquacultuur in de Gemeenschap

(Aanname van Raadsconclusies en gedachtewisseling)
COM(2009) 8677

Het Voorzitterschap legt aan de Raad een aantal Raadsconclusies voor over de Mededeling van de Commissie over de duurzame ontwikkeling van de aquacultuur. In deze Mededeling heeft de Commissie drie speerpunten benoemd namelijk: 1) het verbeteren van het concurrentievermogen, 2) duurzame groei, en 3) imago en management van de sector. De voor Nederland belangrijke onderwerpen, zoals een stimulans aan onderzoek en ontwikkeling, verbetering van visgezondheid en viswelzijn, worden ook specifiek aan de orde gesteld in de Mededeling. Ik ben positief over de voorziene acties, die in de Mededeling zijn genoemd. Ik kan de Raadsconclusies in principe steunen, omdat zij de aanpak van de Commissie steunen en o.a. ingaan op het verder terugbrengen van de nadelige effecten voor het milieu van aquacultuur, reductie van administratieve lasten, visgezondheid en viswelzijn en beter gebruik van bestaande fondsen. Ik hecht belang aan de verdere duurzame ontwikkeling van de aquacultuur en kijk uit naar het actieplan, waar de Raadsconclusies om vragen en dat de Commissie eind 2009 moet presenteren.

Voorstel tot wijziging van de controleverordening

(Gedachtewisseling)
COM(2009) 15694

De Raad zal een oriënterend debat voeren over het voorstel voor een nieuwe controleverordening. Het voorstel betreft een herziening van de bestaande controleverordening die dateert uit 1993. Het controlesysteem, dat in 2002 naar aanleiding van de hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) is gewijzigd, vertoont volgens de Commissie dermate ernstige lacunes dat de doeltreffendheid ervan serieus kan worden betwijfeld. Zowel de Commissie als de Europese Rekenkamer noemen het huidige systeem inefficiënt, duur, ingewikkeld en niet in staat om de gewenste resultaten te boeken. Dit heeft negatieve gevolgen voor de effectiviteit van andere onderdelen van het GVB en het imago van het GVB als geheel. Tegen deze achtergrond stelt de Commissie voor om de tekortkomingen van het controlesysteem van het GVB weg te nemen en de aanpak van het systeem te moderniseren.

Het Voorzitterschap legt een aantal vragen voor aan de Raad. Deze hebben betrekking op de vraag welke kosteneffectieve instrumenten en middelen verder moeten worden ontwikkeld, of de sancties op overtredingen moeten worden geharmoniseerd en of de bevoegdheden van de Commissie-inspecteurs en het mandaat voor het Visserij Controle Agentschap moeten worden uitgebreid.

Naar mijn oordeel levert het Commissievoorstel een positieve bijdrage aan de versterking van het communautair controlesysteem. Voor de effectiviteit van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid zijn duidelijke communautaire afspraken over de controlesystemen, en het toezicht daarop, nodig. Beleid dat onvoldoende wordt nageleefd, zal niet de beoogde doelen halen. Ik zal de afzonderlijke maatregelen in het voorstel steeds beoordelen op effectiviteit en evenredigheid. Zorgen heb ik over de

administratieve lastendruk die uit het nu ter tafel liggend voorstel voortvloeit. De inspectie- en uitvoeringslasten zijn op een aantal onderdelen hoog.

Versterking van het toezicht door de Commissie is wenselijk. Dit geldt ook voor de mogelijkheden om te waarborgen dat lidstaten in overeenstemming met de doelstellingen van het GVB handelen. Ik ben van mening dat de bevoegdheden van de Commissie, met name waar het autonome inspecties en verificaties betreft, evenredig moeten zijn en met voldoende waarborgen zijn omkleed. Daarnaast moet er voldoende vrijheid van lidstaten blijven bestaan bij de keuze voor het type en de hoogte van sancties. Deze verordening moet voldoende afgebakend zijn ten opzichte van bepaalde strafrechtelijke onderwerpen die tot het toepassingsgebied van de derde pijler van de EU behoren. Een versterking van de coördinerende rol van het Visserij Controle Agentschap acht ik wenselijk. Wel is een goede afbakening ten opzichte van de toezichthoudende taken van de Commissie vereist en zijn voldoende waarborgen, met name bij inspecties, nodig.

Commissiemededeling inzake beleidsverklaring vangstmogelijkheden voor 2010

(Presentatie en gedachtewisseling)
COM (2009) 9838

De Raad zal van gedachten wisselen over de beleidsverklaring van de Europese Commissie. Deze beleidsverklaring schetst in algemene bewoordingen de stand van de visbestanden in gemeenschapswateren, geeft aan met welke generieke spelregels de vangstmogelijkheden voor 2010 zullen worden vastgesteld en gaat in op de activiteiten in 2009 in de aanloop naar besluitvorming in de Raad van december. Ook wordt in deze Mededeling een aantal maatregelen aangekondigd om de teruggooi van ongewenste vangsten (zogenaamde discards) te verminderen.

Ik acht deze beleidsverklaring een goede basis voor de planning en start van de voorbereiding van de besluitvorming eind dit jaar.

Diversen

Actieplan 2006–2008 voor vereenvoudiging in het Gemeenschappelijk Visserijbeleid

(Verzoek van de Commissie).

De Commissie heeft dit punt onder diversen geagendeerd. De Commissie heeft in 2008 de laatste voortgangsrapportage over het actieplan 2006–2008 voor vereenvoudiging voorgelegd aan de Raad. Daarbij heeft de Commissie aangegeven dat visserij wordt ondergebracht in het Commissieprogramma voor betere regelgeving.

Op dit moment is nog niet bekend wat de Commissie precies zal opbrengen bij dit «diversen» punt.

Committee on Sustainable Development (CSD)

(verzoek van Nederland)

Op mijn verzoek zal ik onder het «diversen» punt de Raad informeren over

de specifieke relatie tussen landbouw en klimaat in navolging van de uitkomsten van CSD-17 en in aanloop naar COP15 in Kopenhagen later dit jaar.

CSD17 heeft op het gebied van duurzame landbouwontwikkeling belangrijke stappen voorwaarts gezet. Landbouw wordt niet langer als onderdeel van het probleem, maar als onderdeel van de oplossing gezien. CSD17 benadrukte het belang van de landbouw voor klimaat, met name waar het gaat om mitigerende maatregelen en adaptatie. Daarvoor is het van belang om landbouw een centralere plaats te geven in de komende onderhandelingen over het Klimaatverdrag in Kopenhagen. Mijn inzet zal langs drie lijnen zijn: i) regels voor het meetellen van emissies van landgebruik, ii) specifieke aandacht voor internationale samenwerking op het gebied van onderzoek naar mitigatiemechanismen en – technologie in de landbouw, iii) integreren van landbouw in de nationale klimaatplannen van ontwikkelingslanden. Klimaatmaatregelen mogen geen negatieve gevolgen hebben voor de wereldvoedselvoorziening.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg